

ПРОФЕСІЙНІ ЯКОСТІ СУЧАСНОГО КЕРІВНИКА

Актуальність дослідження професійних якостей керівника зумовлена зростаючим вимогами до їх знань і навичок, що відповідають сучасним завданням, характеру і змісту праці, задля підвищення ефективності управління та функціонування організації в цілому.

Розгляду професійних якостей керівників, а також кваліфікаційних моделей менеджерів присвячено доволі значну кількість досліджень, зокрема І. Дахно, С. Пилипенко, М. Виноградського.

Метою даного дослідження є розгляд основних професійних якостей керівників та їх класифікація.

Вимоги до професійної компетентності складають кваліфікаційну модель менеджера, в основі якої лежить специфіка управлінської праці. Однією з найбільш відомих можемо назвати функціонально-сервісну трьохрівневу модель «Тричі сім», згідно якої виконуються функціональні (розуміння людей, лідерські якості, здатність організувати контроль, компетентність, знання основ сучасного менеджменту), основні сервісні (ясно усвідомлювана особиста мета, прагнення до вдосконалення, ефективне використання часу, моральні якості, фізичне здоров'я та психологічний стан) та додаткові вимоги (особиста організованість та власна культура праці, об'єктивність оцінки праці, гнучкість, знання технічних особливостей оргтехніки, здатність знаходити необхідну інформацію).

Робота менеджера вимагає володіння широким колом навичок і умінь – концептуальних, людських і технічних, ступінь необхідності застосування яких знаходиться в залежності від положення менеджера на службових сходах. Проте ефективний керівник повинен використовувати всю сукупність навичок. Розглянемо зміст основних з них.

Концептуальні навички – це пізнавальні здібності людини сприймати організацію як єдине ціле й у той же час забезпечувати чіткий взаємозв'язок її частин. До цих навичок відносяться мислення менеджера, його вміння обробляти інформацію, здатність до планування. В міру просування на верхні рівні ієрархії розвитку концептуальних якостей варто приділяти усе більшу увагу. Під людськими навичками варто розуміти здатність працювати з людьми і за допомогою людей, вміння ефективно взаємодіяти як член команди, мотивувати, координувати, вирішувати конфлікти. Роль людських навичок менеджера постійно зростає, чому сприяють і глобалізація, і зростання ступеня різноманіття робочої сили. Технічні навички – це спеціальні знання й вміння, необхідні для рішення робочих завдань, тобто навички використання методів, технологій і устаткування для виконання конкретних функцій. Володіння даними навичками припускає наявність професійних знань, аналітичних здібностей і вміння правильно застосовувати інструментальні й інші засоби вирішення проблем. Технічні навички дуже важливі на низьких рівнях, а на більш високих рівнях ієрархії потреба в них зменшується.

Багатогранний характер управлінської діяльності накладає своєрідний відбиток і на особистісні характеристики менеджера, серед яких варто виділити організаторські, які є наслідком прояву ряду психологічних властивостей особистості. Організованість колективу – це перш за все єдність дій всіх його членів, різних за характером, темпераментом, фізичними і психічними даними, їх загальна цілеспрямованість у рішенні завдань щодо підвищення ефективності праці. Роль організатора трудового колективу полягає у першу чергу в забезпеченні високого рівня організованості колективу. Керівник колективу повинен вміти ставити перед ним конкретні цілі і виділяти серед них головні, раціонально розподіляти зусилля колективу, визначати засоби і методи вирішення конкретних завдань, розвивати ініціативу та здібності членів колективу, уміло використовувати їх знання та досвід при розподілі завдань конкретним працівникам.

Загальною основою розвитку менеджера, як фахівця і як компетентного управлінця, є інтелектуальні якості. Суттєве значення мають для діяльності менеджера комунікативні якості, а саме: здатність до кооперації та групової роботи; поведінкові орієнтації при вирішенні конфліктних ситуацій; соціальна компетентність при реалізації своїх цілей. У літературі з психології менеджменту можна зустріти ряд праць, що вивчають менеджера і підприємницькі якості, потенціал яких залежить від вміння передбачати і швидко оцінювати ситуацію, розрахувати можливі результати, вміння розумно ризикувати. Найбільш важливою якістю менеджера є стійкість до стресу як здатність протистояти сильним негативним емоційним впливам, що викликають високу психічну напруженість.

Отже, управлінські працівники повинні володіти визначеними професійними якостями, знаннями і навичками. Вимоги до професійної компетентності складають кваліфікаційну модель менеджера, в основі якої лежить специфіка управлінської праці. Серед найбільш важливих професійних якостей слід виділити організаторські, інтелектуальні, підприємницькі, комунікативні.